

OKUL ÖNCESİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ SANAT EĞİTİMİNE YÖNELİK TUTUMLARININ İNCELENMESİ¹

EXAMINATION OF ATTITUDES OF PRE-SCHOOL TEACHER CANDIDATES TOWARDS ART EDUCATION

Hatice Nur GÜNGÖR²

Gül DALGAR³

Başvuru Tarihi: 13.06.2023 Yayına Kabul Tarihi:22.10.2023 DOI: 10.21764/maeuefd.1313847

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine ilişkin görüşlerini araştırmaktır. Bu amaç doğrultusunda araştırma, karma araştırma yöntemi kullanılarak yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu, 2020-2021 yılları arasında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Anabilim Dalı'nda öğrenimine devam eden 178 kadın ve 77 erkek olmak üzere toplam 255 okul öncesi öğretmen adayından oluşmaktadır. Araştırmanın verileri nicel verileri "Kişisel Bilgi Formu" ve "Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği" ile toplanmıştır. Araştırmanın nitel boyutunda ise katılımcıların görüşleri araştırmacılar tarafından hazırlanan "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" ile aracılığıyla toplanmıştır. Nicel verilerin analizi, SPSS 22 programı aracılığıyla, nitel verilerin analizi ise içerik analiziyle gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre öğretmen adaylarının sanata yönelik tutumların mezun olunan lise türüne, büyüdükleri yere göre ve sanatsal çalışma yapma yapmama durumlarına göre farklılaşmadığı görülmüştür. Araştırmanın sonucunda, okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Ayrıca görüşmeye katılan okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitiminin önemi ve kazanımları doğrultusunda görüşler belirtmişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Sanat, sanat eğitimi, tutum, okul öncesi dönem

Abstract: The purpose of this research is to examine the attitudes of pre-school teacher candidates towards art education in terms of various variables and to investigate the opinions of pre-school teacher candidates about art education. For this purpose, the research was conducted using the mixed research method. The study group of the research consists of a total of 255 pre-school teacher candidates, 178 women and 77 men, who continue their education at Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Education, Preschool Department, between 2020-2021. The data of the research were collected with quantitative data "Personal Information Form" and "Attitude Scale Towards Art Education". In the qualitative dimension of the research, the opinions of the participants were collected through the "Semi-Structured Interview Form" prepared by the researchers. The analysis of quantitative data was carried out through the SPSS 22 program, and the analysis of qualitative data was carried out by content analysis. As a result of the research, it is seen that the attitude scores of pre-school teacher candidates towards art education are high. In addition, pre-school teacher candidates who participated in the interview expressed their opinions regarding the importance and achievements of art education.

Keywords: Art, art education, attitude, preschool period

¹ Bu araştırma birinci yazarın, Dr. Öğr. Üyesi Gül DALGAR danışmanlığında, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde 2022 yılında tamamlanan yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

² Bilim Uzmanı, Okul Öncesi Öğretmeni, Atakent Anaokulu, İstanbul/Türkiye, e-posta: hnrungor@gmail.com, ORCID: 0000-0002-3800-5515

³ Dr. Öğr. Üyesi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Okul Öncesi Eğitimi Bölümü, e-posta: guldalgar@mehmetakif.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3980-9128

Giriş

Sanat eğitimi, geçmişten günümüze büyük sanat alanlarını kapsayacak biçimde, birbirinden farklı sanatsal faaliyetleri kapsayan eğitim olarak tanımlanmakta ve insanlar için duygu ve düşünceleri aktarma yeteneği olarak görülmektedir. Bu yeteneği keşfetme ve yaratıcılık becerilerini kullanarak hayallerini gerçekleştirme biçimidir. Bu süreçte insan kendini bağımsız hissettiği sürece orijinal, yaratıcı düşünce ve ürünler ortaya koyabilmektedir (Artut, 2009, s. 122; Bayraktar, 2019).

Sanat eğitimi, özellikle çocukların yaratıcı bireyler olarak yetiştirilmesi, estetik ve entelektüel gelişimlerinin desteklenmesinde, bir ülkede eğitim sisteminde önemli bir yerde bulunmaktadır (Akkurt & Boratov, 2018). Çocukların her yönden hızlı olduğu, dünyadaki pek çok uyarana karşı açık olduğu, tecrübeler edinerek sürekli öğrendiği (Senemoğlu, 2004, s. 307), özellikle okul öncesi dönemde sanat eğitiminin yeri oldukça önemlidir.

Okul öncesi eğitimde sanat eğitimi; çocukları hayata hazırlamakta, yaşamdan zevk almak için farklı yollar olabildiğini ortaya koymaktadır. Bu dönemden itibaren başlayan sanat eğitiminin, çocukların gelecekteki eğitim hayatına ve sosyal gelişimine olumlu yönde etkileri olduğunu göstermektedir. Çocukların gelişimsel süreçlerinde, bilişsel, fiziksel, duygusal, cinsel, ahlak, dil ve psiko-motor gelişimlerinin yanı sıra estetik ve entelektüel gelişimlerini de desteklemektedir. Sanat eğitiminin çocukların bütün gelişim alanlarına sağlayacağı faydalar kadar benlik ve ruh gelişimine getireceği katkılar oldukça önem taşımaktadır (Christian, 2010; Kurtuluş, 2005; Menzer, Bautista, Khiu, Keh & Bull, 2017; Uysal, 2005).

Okul öncesi eğitim kurumlarında sanat etkinlikleri birçok farklı yöntemle gerçekleştirilmektedir. Bu yöntemlerle verilecek olan sanat eğitimi, çocuğun yaratıcılık gelişimini destekleme ve estetik değerler anlamında ilerleme konusunda etkili olmaktadır (Abacı, 2000, s. 57; Farrington & Shewfelt, 2020). Çocukların, sanatı hayatlarının bir parçası haline getirmeleri, sanatı içselleştirmeleri ve yine sanatın uzman kişi ve kaliteli uyaranlarla sunulması gerekmektedir. Sanat eğitiminin nitelikli bir şekilde sunulması, çocuklarda estetik becerilerinin kalıcı hale gelmesini sağlayacaktır (Kurtuluş, 2005, s. 20). Yapılan çalışmalar özellikle sanat eğitiminin çocuklara farklı bakış açısı kazandırdığı, çocukların kendini ifade etme becerilerini destekleyerek, çok yönlü düşünmeyi ve yaratıcılığı geliştirdiğini göstermektedir (Christian, 2010; Eckhoff, 2008; Hilton ve diğerleri, 2015; Lobo & Winsler, 2006). Ayrıca okul öncesinde sanat eğitimi alan çocukların

rahatlama, sabır, azim, dikkat ve kavram gelişimi gibi beceriler kazandırdığı saptanmıştır (Bozoklu, 1994; Ersoy, 1993; Etike, 1995; Özdemir, 2008; Phillips, Gorton, Pinciotti & Sachdev, 2010; Ünal, 2006; Yolcu, 2009).

Çocukların her yönden gelişimi açısından pek çok katkısı bulunan sanat eğitiminin sağlıklı verilebilmesi için öğretmenlere büyük görevler düşmektedir. Çocukların gelişimlerine bağlı olarak verilecek sanat eğitimi ve uygulamaların bilgi birikimi ve doğru yöntemlerle gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Ünver, 2016). Bu nedenle hali hazırda öğrenim gören okul öncesi öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine geçişlerinde, sanata yönelik olumlu ya da olumsuz tutumlarının büyük oranda belirleyici olduğu görülmektedir. Alanyazın incelendiğinde, daha çok okul öncesi öğretmenlerinin ve farklı bölümlerde öğrenim gören adayların sanat eğitimine yönelik tutumlarının incelendiği görülmekte (Ayaydın & Kurtuldu, 2010; Aykanat, 2018; Mollaoğlu, 2023), ancak okul öncesi öğretmen adayları ile ilgili çalışmaya rastlanılmamıştır. Okul öncesi dönem içerisinde sanat eğitiminin önemi, öğretmenlerin sanat eğitimi hakkında düşünceleri ve görüşleri üzerine yapılmış çalışmalar, sanat eğitiminin sunuluş biçimi ve uygulamada karşı karşıya gelinen güçlükler eğitimcilerin sanat eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesine gereksinim olduğu gerçeğini ortaya çıkarmıştır (Ayaydın & Kurtuldu, 2010; Aykanat, 2018; Kaya, 2014). Tüm bu deneyim ve donanımların kazanılmasında okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi, bu alanda farkındalık kazanılması açısından önem taşımaktadır. Bu nedenle bu araştırmanın problemini; “Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumları çeşitli değişkenler açısından farklılaşmakta mıdır?” ve “Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine ilişkin görüşleri nasıldır?” sorusu oluşturmaktadır. Bu doğrultuda aşağıdaki alt problemlere yer verilmiştir.

1. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır?
2. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumlarında mezun olunan lise türüne göre farklılaşmakta mıdır?
3. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumları öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılaşmakta mıdır?
4. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumları anne eğitim seviyesine göre farklılaşmakta mıdır?

5. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumları büyüdükleri yere göre farklılaşmakta mıdır?
6. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumları sanatsal çalışma yapıp yapmamalarına göre farklılaşmakta mıdır?
7. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumları sanat eğitimi alıp almamalarına göre farklılaşmakta mıdır?
8. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime ilişkin görüşleri nasıldır?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın modeli, karma araştırma yöntemi olarak belirlenmiştir. Karma yöntem deseni; nicel ve nitel verilerin toplandığı ve her iki desenin de beraber kullanıldığı bir desen türüdür (Gay, Mills & Airasian, 2012, s. 37). Bu desen açıklayıcı sıralı desendir. Bu desenlemede nicel ağırlıklı yapılan araştırma nitel verilerle desteklenmektedir (Creswell & Creswell, 2003).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2020-2021 eğitim öğretim yılında Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Okul öncesi Anabilim Dalı'nda öğrenimine devam eden toplam 330 öğretmen adayından araştırmaya gönüllü katılan 255 okul öncesi öğretmen adayı oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubu belirlenirken basit seçkisiz örnekleme yönteminden yararlanılmıştır. Bu örnekleme yönteminde evrende yer alan tüm birimlerin seçilme olasılığı eşit olmaktadır (Büyüköztürk ve diğerleri, 2019, s. 88). Araştırmanın nitel kısmında araştırmaya gönüllü olarak katılan 255 okul öncesi öğretmen adayı arasından tesadüfi olarak seçilen 26 okul öncesi öğretmen adayı ile görüşülmüştür.

Araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adaylarının demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1

Katılımcıların Demografik Özellikleri

Değişkenler	Grup	f	%
Cinsiyet	Kadın	178	69,8
	Erkek	77	30,2
	Toplam	255	100,0
Adayların Öğrenim Gördükleri Sınıf	1. sınıf	41	16,1
	2. sınıf	56	22,0
	3. sınıf	68	26,7
	4. sınıf	90	35,3
	Toplam	255	100,0
Adayların Mezun Oldukları Lise Türü	Meslek Liseleri	28	11,0
	İmam Hatip Lisesi	23	9,0
	Genel Lise veya Açık Lise	30	11,8
	Diğer Liseler (FL., AL., YDAL., vb.)	174	68,2
	Toplam	255	100,0
Anne Eğitim Seviyesi	Okur- yazar değil	7	2,7
	İlkokul	51	20,0
	Ortaokul	30	11,8
	Lise	93	36,5
	Fakülte/ yüksekokul	64	25,1
Lisansüstü	10	3,9	
	Toplam	255	100,0

	Kasaba/ köy	28	11,0
	İlçe	61	23,9
Adayların Büyüdükleri Yer	Şehir	87	34,1
	Büyükşehir	79	31,0
	Toplam	255	100,0
	Evet	96	37,6
Sanat Çalışması Yapma	Hayır	159	62,4
	Toplam	255	100,0
	Evet	48	18,8
Sanat Eğitimi Alma	Hayır	207	81,2
	Toplam	255	100,0

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan 255 okul öncesi öğretmen adayının, cinsiyete göre dağılımlarına bakıldığında 178'inin kadın ve 77'sinin erkek olduğu görülmektedir. Katılımcıların öğrenim gördükleri sınıfa göre dağılımlarına bakıldığında 41 kişiyle en az 1. sınıf, çoğunluğunun 90 kişiyle 4. sınıf olduğu görülmektedir. Katılımcıların mezun oldukları lise türüne göre dağılımlarına bakıldığında, çoğunluğunun Fen liseleri, Anadolu liseleri, Yabancı dil ağırlıklı vb. liselerden mezun oldukları görülmektedir. Katılımcıların annelerinin eğitim seviyelerine bakıldığında, çoğunluğunun fakülte veya yüksekokul mezunu olduğu görülmektedir. Katılımcıların büyüdüğü yere göre dağılımlarına bakıldığında 28'inin kasaba veya köyde, 61'inin ilçede, 87'sinin şehirde ve 79'unun büyükşehirde büyüdüğü görülmektedir.

Katılımcıların daha önce sanatsal çalışma yapıp yapmama durumlarına bakıldığında, adayların 96'sının sanat çalışma yaptıklarını, 159'unun ise yapmadıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların sanat eğitimi alma durumlarına bakıldığında, çoğunluğunun sanat eğitimi almadıkları görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın nicel verilerine ulaşmak için, veri toplama aracı olarak Aykanat (2018) tarafından geliştirilen Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği kullanılmıştır. Araştırmada kullanılmak üzere kişisel bilgi formu oluşturulmuştur. Araştırmacı tarafından hazırlanan kişisel bilgi formunda okul öncesi öğretmen adaylarının demografik özelliklerine ilişkin kapalı ve açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Araştırmada nitel verilerin toplanması amacıyla, araştırmacılar tarafından hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır.

Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği ve Güvenirlilik Analizi

Sanat Eğitime Yönelik Ölçeği, *Sanattan hoşlanma ve sanatın katkısı* boyutu 10 madde, *sanata yönelik olumsuz tutumlar* alt boyutu 7 madde, *iletişim artırıcı rolü* alt boyutu 3 madde ve *önemlilik rolü alt boyutu* 3 madde olmak üzere toplam dört alt boyut ve 23 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte yer alan 2. alt boyut *sanata yönelik olumsuz tutumlar* ile 4. alt boyut *önemlilik rolü* alt boyut soruları ters kodlanmaktadır. Ölçek “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kararsızım”, “katılıyorum” ve “kesinlikle katılıyorum” seçeneklerinden oluşan 5’li Likert tipi bir formdan oluşmaktadır.

Araştırmada Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği’ne ait uygulamadan önce güvenilirlik analizleri Cronbach ’s Alpha hesaplanmış olup sonuçları Tablo 2’de gösterildiği gibidir.

Tablo 2

Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Güvenirlilik Analizi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Cronbach’s Alpha
Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	0,951
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	0,978
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	0,930
İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	0,961
Önemlilik Rolü Alt Boyutu	0,729

Tablo 2’de görüldüğü gibi Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği’nin toplamı için 0,95; *sanattan hoşlanma ve sanatın katkısı* alt boyutu için 0,97; *sanata yönelik olumsuz tutumlar* alt boyutu için 0,93; *iletişim artırıcı rolü* alt boyutu için 0,96; *önemlilik rolü* alt boyutu için 0,72 Cronbach’s Alpha değeri hesaplanmıştır. Buna göre ölçek ve *sanattan hoşlanma ve sanatın katkısı*; *sanata yönelik olumsuz tutumlar* 0,93; *iletişim artırıcı rolü alt boyutları* için oldukça güvenilir, *önemlilik rolü alt boyutu* için yüksek derecede güvenilir olduğu söylenebilir.

Yarı yapılandırılmış görüşme formunun geliştirilmesi. Araştırmada nitel verilerin toplanması amacıyla literatür taramasından sonra hazırlanan 7 sorudan oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu 20 uzmana sunulmuştur. Uzmanlara tek tek mail yoluyla ulaşılarak, her bir soru için “uygun”, “uygun değil” ve “açıklama” olmak üzere üç bölümden oluşan “Uzman Değerlendirme Formu” gönderilmiştir. 9’u okul öncesi eğitim alanında çeşitli üniversitelerde görev yapmakta olan öğretim elemanı ve 6’sı mesleki deneyim yılı 5 yıldan fazla olan öğretmenden oluşan toplam 15 uzman, değerlendirme formundaki soruları inceleyerek geri dönüş yapmıştır. 5 tane uzmandan ise değerlendirmeye ilgili geri herhangi bir dönüt alınmamıştır.

Uzmanlar tarafından gelen dönütler doğrultusunda, görüşme sorularından 4 tanesinin çıkarılması karar verilmiş ve görüşme formu tekrar düzenlenerek son şekli verilmiştir. Böylece yarı yapılandırılmış görüşme formunun kapsam geçerliliği sağlanmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular aşağıda belirtilmiştir:

Sanat eğitimi kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?

Sanat eğitimi sizce hangi eğitim kademelerinde ve ne kadar süreyle verilmelidir? Neden?

Okul öncesi eğitimde, sanat eğitiminin çocuklara sağladığı katkılar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Verilerin Toplanması

Araştırma sürecine başlamadan önce Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan 20/01/2021 tarih ve E.4152 sayılı etik izni alınmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarına araştırma ile ilgili e-posta aracılığıyla “Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu” iletilmiştir. Araştırmada nicel verileri elde etmek için kullanılan “Kişisel Bilgi Formu” ve “Sanat Eğitime Yönelik Tutum

Ölçeği” web tabanlı Google Formlar aracılığıyla gönüllü katılımcılara uygulanmıştır. Araştırmanın nitel kısmında araştırmaya gönüllü olarak katılan 255 okul öncesi öğretmen adayına ölçek uygulandıktan sonra, adaylar arasından seçilen 26 okul öncesi öğretmen adayı ile görüşülmüştür. Gönüllü olarak araştırmaya katılan okul öncesi öğretmen adayları ile yapılan görüşmeler pandemi koşulları nedeniyle Zoom uygulaması aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Verilerin Analizi

Çalışmanın bağımlı değişkeni olan sanata yönelik tutumu ölçmek amacıyla kullanılan Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği'nin toplam ve alt boyutlarına ait güvenilirlik analizleri Cronbach's Alpha hesaplanarak yapılmıştır (Tablo 2). Araştırmanın nicel değişkenlerinin dağılımı Kolmogorov-Smirnov Normallik Testi ile değerlendirilmiş ve non-parametrik oldukları saptanmıştır (Tablo 3). Buna göre bağımlı değişkenlerin ikili grup kıyaslamaları için Mann-Whitney U Testi ve ikiden fazla kategoriye sahip olan grupların kıyaslamaları için de Kruskal-Wallis H Testi kullanılmıştır. Ayrıca ikiden fazla kategoriye sahip olan ordinal grupların kıyaslamaları için Jonckheere-Terpstra Testi kullanılmıştır.

Tablo 3

Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeğinin Normallik Analizi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Kolmogorov-Smirnov		
	İstatistik	n	p
Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	0,236	255	0,000
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	0,234		0,000
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	0,270		0,000
İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	0,197		0,000
Önemlilik Rolü Alt Boyutu	0,179		0,000

Tablo 3'te görüldüğü üzere, Kolmogorov-Smirnov testi sonucunda $p < .05$ olması ölçekteki veri dağılımının normal dağılım göstermediği anlamına gelmektedir (Büyüköztürk, vd., 2019). Bu nedenle nicel verileri için non-parametrik oldukları saptanmıştır.

Araştırmanın nitel boyutunda ise katılımcıların sorulara verdikleri cevaplar tek tek deşifre edilerek excel dosyasına kaydedilmiştir. Çalışma grubu içerisindeki katılımcıların açık uçlu sorulara

verdikleri cevaplar iki farklı kodlayıcı tarafından içerik analizi ile incelenmiştir. Görüşme sonuçlarının güvenilirliği, iki kodlayıcı arasındaki ilişkiyi ölçen *Kappa uyum analizi* ile değerlendirilmiştir. Daha sonra katılımcıların cevapları tek tek incelenerek her soru için temalar oluşturulmuştur.

Bu araştırmada geçerli sayılan Kappa istatistiği kriterleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4

Kappa İstatistiği Kriterleri

κ	Yorum
<0	Hiç uyuşma yok
0,0 – 0,20	Önemsiz uyuşma
0,21 – 0,40	Orta derecede uyuşma
0,41 – 0,60	Uyuşma var
0,61 – 0,80	Önemli derecede uyuşma
0,81 – 1,00	Neredeyse mükemmel uyuşma

Tablo 4'te yer alan Kappa istatistiğinin yorumlanmasında Landis ve Koch'un kriterleri kullanılmıştır (Tuna, 2020, s. 266).

Tablo 5'te nitel kısmında yer alan görüşme soruları ve uzmanların cevapları doğrultusunda elde edilen Kappa istatistik değerleri sunulmuştur.

Tablo 5

Kappa Uyum Analizi Sonuçları

Uzman	Sorular	Kappa	p
2	Sanat eğitimi kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?	,547	,000
2	Sanat eğitimi sizce hangi eğitim kademelerinde ve ne kadar süreyle verilmelidir? Neden?	,574	,000
2	Okul öncesi eğitimde, sanat eğitiminin çocuklara sağladığı katkılar hakkında ne düşünüyorsunuz?	,646	,000

Tablo 5’te sorulara yönelik uzmanların verdikleri yanıtlar arasındaki Kappa uyum analizi sonuçları görülmektedir. Analiz sonucuna göre uzmanlar arasında birinci ve ikinci soru için uyumun olduğu; üçüncü soru için önemli derecede uyumun olduğu söylenebilir.

Bulgular ve Yorum

Birinci Alt Problem

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumları cinsiyete göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının cinsiyete göre sanat eğitimine yönelik tutum ölçeği toplam ve alt boyutlarına ait puanların Mann-Whitney U Testi sonuçları Tablo 6’ da sunulmuştur.

Tablo 6

Katılımcıların Cinsiyete Göre Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Puanların Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	u	z	p
Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Kadın	178	130,75	23274,00	6363,000	-0,908	0,364
	Erkek	77	121,64	9366,00			
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Kadın	178	130,44	23218,00	6419,000	-0,814	0,416
	Erkek	77	122,36	9422,00			
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Kadın	178	135,93	24195,00	5442,000	-2,757	0,006*
	Erkek	77	109,68	8445,00			
İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Kadın	178	126,92	22592,00	6661,000	-0,369	0,712
	Erkek	77	130,49	10048,00			
Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Kadın	178	126,68	22549,50	6618,500	-0,442	0,659
	Erkek	77	131,05	10090,50			

Tablo 6'ya göre okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann-Whitney U Testi sonucunda, adayların *Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar* alt boyut puanlarının anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür (*Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar* alt boyutu: $u=5442,000$ $z=-2,757$ $p=0,006<0,05$). Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği' nin *Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar* alt boyutundan kadınların sıra ortalama puanlarının, erkeklerden daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu da erkek okul öncesi öğretmen adaylarının, kadın adaylara göre sanat eğitimine karşı daha yüksek bir olumsuz tutum içinde olduklarını göstermektedir. Ancak ölçek toplam puanı ve diğer alt boyut puanlarının cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir.

İkinci Alt Problem

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumları mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türüne göre sanat eğitimine yönelik tutum ölçeği toplam ve alt boyutlarına ait puanların Kruskal-Wallis H Testi sonuçları Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7

Katılımcıların Mezun Oldukları Lise Türüne Göre Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Puanların Kruskal- Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalamaları	sd	χ^2	P
Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Meslek Liseleri	28	135,36	3	6,942	0,074
	İmam Hatip Lisesi	23	127,91			
	Genel ve Açık Liseler	30	95,05			
	Diğer Liseler (FL., AL., YDAL., vb.)	174	132,51			
Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Meslek Liseleri	28	135,41	3	5,617	0,132
	İmam Hatip Lisesi	23	122,67			

Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Genel ve Açık Liseler	30	99,62			
	Diğer Liseler (FL., AL., YDAL., vb.)	174	132,41			
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Meslek Liseleri	28	120,45	3	2,342	0,504
	İmam Hatip Lisesi	23	121,35			
	Genel ve Açık Liseler	30	114,57			
	Diğer Liseler (FL., AL., YDAL., vb.)	174	132,41			
İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Meslek Liseleri	28	146,05	3	3,951	0,267
	İmam Hatip Lisesi	23	132,15			
	Genel ve Açık Liseler	30	109,40			
	Diğer Liseler (FL., AL., YDAL., vb.)	174	127,75			
Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Meslek Liseleri	28	123,20	3	4,716	0,194
	İmam Hatip Lisesi	23	127,74			
	Genel ve Açık Liseler	30	102,58			
	Diğer Liseler (FL., AL., YDAL., vb.)	174	133,19			

Tablo 7'ye göre okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmadığı görülmüştür (Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam: $p=0,074>0,05$).

Üçüncü Alt Problem

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumları öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumlarının öğrenim gördükleri sınıfa göre farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal- Wallis H Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8

Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Sınıfa Göre Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Puanların Kruskal- Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalamaları	sd	χ^2	P
Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	1. sınıf	41	100,54	3	7,342	0,062
	2. sınıf	56	136,13			
	3. sınıf	68	127,84			
	4. sınıf	90	135,57			
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	1. sınıf	41	98,90	3	8,543	0,036*
	2. sınıf	56	139,74			
	3. sınıf	68	128,53			
	4. sınıf	90	133,55			
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	1. sınıf	41	121,46	3	1,510	0,680
	2. sınıf	56	123,02			
	3. sınıf	68	127,05			
	4. sınıf	90	134,79			
İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	1. sınıf	41	99,77	3	8,220	0,042*
	2. sınıf	56	139,13			

	3. sınıf	68	131,59			
	4. sınıf	90	131,23			
Önemlilik Rolü Alt Boyutu	1. sınıf	41	117,26	3	4,769	0,190
	2. sınıf	56	130,23			
	3. sınıf	68	117,26			
	4. sınıf	90	139,62			

* 1. sınıf ve 2. sınıfta okuyan aday grupları arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 8'e göre Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği'nin *Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı* ile *İletişim Artırıcı Rolü alt boyutlarının* sıra ortalama puanlarının öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir (*Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu*: 1. sınıf: n=7, 2. sınıf: n=30, 3. sınıf: n=93, 4. sınıf: n=64; $\chi^2=17,776$ p=0,003<0,05 *İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu*: 1. sınıf: n=7, 2. sınıf: n= 51, 3. sınıf: n=30, 4. sınıf: n=93; $\chi^2=12,529$ p=0,028<0,05). Yapılan çoklu kıyaslama testleri sonucunda bu farklılıkların her iki alt boyutta da 1. sınıfta ve 2. sınıfta okuyan adaylar arasında olduğu gözlemlenmiştir. İkinci sınıfa geçen adayların sanattan daha fazla hoşlandıkları ve sanatın kendilerine daha çok katkı sağladığı düşünülebilir. Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği'nin toplam ve diğer alt boyutlarına ilişkin sıra ortalama puanlarının okul öncesi öğretmen adaylarının öğrenim gördükleri sınıfa göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir.

Dördüncü Alt Problem

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumları anne eğitim seviyesine göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının annelerinin eğitim seviyesine göre farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal- Wallis H Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 9' da sunulmuştur.

Tablo 9

Katılımcıların Anne Eğitim Seviyesine Göre Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Puanların Kruskal- Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalamaları	sd	χ^2	P
Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Okur- yazar değil	7	170,93	5	10,518	0,062
	İlkokul	51	122,55			
	Ortaokul	30	149,42			
	Lise	93	122,67			
	Fakülte/ yüksekokul	64	118,33			
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Okur- yazar değil	7	203,86	5	17,776	0,003*
	İlkokul	51	111,11			
	Ortaokul	30	152,78			
	Lise	93	120,99			
	Fakülte/ yüksekokul	64	125,51			
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Okur- yazar değil	7	168,64	5	7,616	0,179
	İlkokul	51	144,46			
	Ortaokul	30	126,27			
	Lise	93	123,87			
	Fakülte/ yüksekokul	64	115,92			
	Okur- yazar değil	7	168,21	5	12,529	0,028*

İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	İlkokul	51	114,28			
	Ortaokul	30	147,82			
	Lise	93	128,98			
	Fakülte/ yüksekokul	64	116,51			
	Lisansüstü	10	174,80			
Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Okur- yazar değil	7	98,50	5	7,448	0,189
	İlkokul	51	131,26			
	Ortaokul	30	145,30			
	Lise	93	120,55			
	Fakülte/ yüksekokul	64	124,79			
	Lisansüstü	10	169,95			

* İlkokul grubu ve okur- yazar olmayan grup arasında 0,05 anlamlılık düzeyinde anlamlıdır.

Tablo 9'a göre Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği'nin *Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı ile İletişim Artırıcı Rolü* alt boyutlarının sıra ortalama puanlarının annelerin eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir (*Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu*: Okur- yazar değil: n=7, İlkokul: n= 51, Ortaokul: n=30, Lise: n=93, Fakülte/ yüksekokul: n=64, Lisansüstü: n= 10; $\chi^2=17,776$ p=0,003<0,05; *İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu* Okur- yazar değil: n=7, İlkokul: n= 51, Ortaokul: n=30, Lise: n=93, Fakülte/ yüksekokul: n=64, Lisansüstü: n= 10; $\chi^2=12,529$ p=0,028<0,05). Yapılan çoklu kıyaslama testleri sonucunda bu farklılıkların her iki alt boyutta da ilkökul ve okur yazar olmayan gruplar arasında olduğu gözlemlenmiştir Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği'nin toplam ve diğer alt boyutlarına ilişkin sıra ortalama puanlarının annelerin eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı görülmektedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının öğretmen adaylarının annelerinin eğitim seviyesine göre artış eğiliminde olup olmadığı Jonckheere-Terpstra Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10

Katılımcıların Anne Eğitim Seviyesine Göre Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Puanların Jonckheere-Terpstra Testi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Grup	n	Ortalama	Standart Sapma	jt	z	P
Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Okur- yazar değil	7	109,00	11784,000	8671,500	-0,572	0,568
	İlkokul	51	97,18				
	Ortaokul	30	105,27				
	Lise	93	101,28				
	Fakülte/ yüksekokul	64	98,97				
	Lisansüstü	10	108,90				
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Okur- yazar değil	7	49,29	12190,000	8666,500	0,050	0,960
	İlkokul	51	39,88				
	Ortaokul	30	46,60				
	Lise	93	43,71				
	Fakülte/ yüksekokul	64	42,64				
	Lisansüstü	10	47,70				
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Okur- yazar değil	7	34,14	10815,000	8866,500	-2,167	0,030*
	İlkokul	51	32,47				
	Ortaokul	30	31,67				
	Lise	93	32,04				
	Fakülte/ yüksekokul	64	31,52				
	Lisansüstü	10	32,70				
	Okur- yazar değil	7	14,00	12111,000	7871,000	-0,074	0,941

İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	İlkokul	51	12,00				
	Ortaokul	30	13,70				
	Lise	93	13,01				
	Fakülte/ yüksekokul	64	12,14				
	Lisansüstü	10	14,40				
Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Okur- yazar değil	7	11,57	12241,000	8905,000	8905,000	0,897
	İlkokul	51	12,82				
	Ortaokul	30	13,30				
	Lise	93	12,52				
	Fakülte/ yüksekokul	64	12,67				
	Lisansüstü	10	14,10				

Tablo 10'a göre okul öncesi öğretmen adaylarının Sanat Eğitimi Yönelik Tutum Ölçeği'nin *Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar alt boyutunda* anne eğitim seviyesi arttıkça sanat yönelik olumsuz tutumlarının azalma eğiliminde olduğu görülmektedir (*Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu*: jt=8866,500 z=-2,167 p=0,030<0,05).

Sanat Eğitimi Yönelik Tutum Ölçeği toplam ve diğer alt boyutlarında anne eğitim seviyesine göre herhangi bir eğilim görülmemektedir (Sanat Eğitimi Yönelik Tutum Ölçeği Toplam: jt=8671,500 z=-0,572 p=0,568>0,05; *Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu*: jt=8666,500 z=0,050 p=0,960>0,05; *İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu*: jt=7871,000 z=-0,074 p=0,941>0,05; *Önemlilik Rolü Alt Boyutu*: jt=8905,000 z=8905,000 p=0,897>0,05).

Beşinci Alt Problem

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumları büyüdükları yere göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumlarının öğretmen adaylarının büyüdükları yere göre farklılaşıp farklılaşmadığı Kruskal- Wallis H Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11

Katılımcıların Büyüdükleri Yere Göre Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Puanların Kruskal- Wallis H Testi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalamaları	sd	χ^2	P
Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Kasaba/ köy	28	128,14	3	5,762	0,124
	İlçe	61	115,76			
	Şehir	87	122,34			
	Büyükşehir	79	143,63			
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Kasaba/ köy	28	127,64	3	5,211	0,157
	İlçe	61	113,89			
	Şehir	87	125,54			
	Büyükşehir	79	141,73			
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Kasaba/ köy	28	134,41	3	4,663	0,198
	İlçe	61	119,30			
	Şehir	87	120,70			
	Büyükşehir	79	140,49			
İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Kasaba/ köy	28	119,02	3	5,252	0,154
	İlçe	61	120,90			
	Şehir	87	122,11			
	Büyükşehir	79	143,15			
	Kasaba/ köy	28	126,16	3		

Önemlilik Rolü Alt Boyutu	İlçe	61	113,58
	Şehir	87	128,22
	Büyükşehir	79	139,54

Tablo 11'e göre okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumlarının büyüdüğü yere göre farklılaşmadığı görülmüştür. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumlarının öğretmen adaylarının büyüdüğü yere göre artış eğiliminde olup olmadığı Jonckheere-Terpstra Testi ile incelenmiş ve analiz sonuçları Tablo 12'de sunulmuştur.

Tablo 12

Katılımcıların Büyüdükleri Yere Göre Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Puanların Jonckheere-Terpstra Testi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Grup	n	Ortalama	Standart Sapma	jt	Z	P
Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Kasaba/ köy	28	98,61	649,641	12930,000	1,928	0,054
	İlçe	61	97,16				
	Şehir	87	100,44				
	Büyükşehir	79	104,97				
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Kasaba/ köy	28	40,93	642,015	12916,500	1,930	0,054
	İlçe	61	41,25				
	Şehir	87	43,46				
	Büyükşehir	79	45,63				
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Kasaba/ köy	28	32,61	615,928	12464,500	1,278	0,201
	İlçe	61	31,34				
	Şehir	87	31,75				
	Büyükşehir	79	32,68				
İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Kasaba/ köy	28	12,25	626,334	12953,500	2,037	0,042*
	İlçe	61	12,43				
	Şehir	87	12,47				
	Büyükşehir	79	13,49				

Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Kasaba/ köy	28	12,82	638,753	12830,500	1,805	0,071
	İlçe	61	12,15				
	Şehir	87	12,76				
	Büyükşehir	79	13,16				

Tablo 12’ye göre okul öncesi öğretmen adaylarının Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği *İletişim Artırıcı Rolü* alt boyutunda büyüdükleri yere göre puan ortalamalarının artma eğiliminde olduğu görülmektedir (*İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu*: $jt=12953,500$ $z=2,037$ $p=0,042<0,05$). Okul öncesi öğretmen adaylarının büyüdükleri yerlerde kasaba/köyden büyük şehire doğru katılımcıların tutum ölçeğinin *iletişim artırıcı rolü* alt boyutundan aldıkları puanın da arttığını göstermektedir. Bu durum adayların yaşadıkları yerdeki sanatsal etkinliklere ulaşım sağlamalarıyla açıklanabilir. Büyükşehirde büyüyen adayların diğerlerine göre daha fazla sanatsal etkinliklere katılmış olabildikleri düşünülebilir. Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeğinin toplam ve diğer alt boyutlarında ortalama puanlarının, öğretmen adaylarının büyüdükleri yere göre herhangi bir eğilim görülmemektedir.

Altıncı Alt Problem

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumları sanatsal çalışma yapıp yapmamalarına göre farklılaşmakta mıdır? sorusuna yanıt aranmıştır. Okul öncesi öğretmen adaylarının sanatsal çalışma yapıp yapmama durumuna göre Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği ve alt boyutlarına ait puanların Mann- Whitney U Testi sonuçları Tablo 13’te sunulmuştur.

Tablo 13

Katılımcıların Sanatsal Çalışma Yapıp Yapmama Durumuna Göre Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Puanların Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	u	Z	P																																												
Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Evet	96	128,88	12372,50	7547,500	-0,148	0,882																																												
	Hayır	159	127,47	20267,50				Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Evet	96	128,85	12369,50	7550,500	-0,145	0,885	Hayır	159	127,49	20270,50	Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Evet	96	120,80	11596,50	6940,500	-1,280	0,200	Hayır	159	132,35	21043,50	İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Evet	96	128,20	12307,50	7612,500	-0,036	0,972	Hayır	159	127,88	20332,50	Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	96	129,34	12416,50	7503,500	-0,229	0,819
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Evet	96	128,85	12369,50	7550,500	-0,145	0,885																																												
	Hayır	159	127,49	20270,50				Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Evet	96	120,80	11596,50	6940,500	-1,280	0,200	Hayır	159	132,35	21043,50	İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Evet	96	128,20	12307,50	7612,500	-0,036	0,972	Hayır	159	127,88	20332,50	Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	96	129,34	12416,50	7503,500	-0,229	0,819	Hayır	159	127,19	20223,50								
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Evet	96	120,80	11596,50	6940,500	-1,280	0,200																																												
	Hayır	159	132,35	21043,50				İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Evet	96	128,20	12307,50	7612,500	-0,036	0,972	Hayır	159	127,88	20332,50	Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	96	129,34	12416,50	7503,500	-0,229	0,819	Hayır	159	127,19	20223,50																				
İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Evet	96	128,20	12307,50	7612,500	-0,036	0,972																																												
	Hayır	159	127,88	20332,50				Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	96	129,34	12416,50	7503,500	-0,229	0,819	Hayır	159	127,19	20223,50																																
Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	96	129,34	12416,50	7503,500	-0,229	0,819																																												
	Hayır	159	127,19	20223,50																																															

Tablo 13'e göre okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının sanatsal çalışma yapma durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann-Whitney U Testi sonucunda adayların Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği toplam ve alt boyut puanlarının farklılaşmadığı görülmüştür.

Yedinci Alt Problem

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumları sanat eğitimi alıp almamalarına göre farklılaşmakta mıdır? Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimi alıp almama durumuna göre sanat eğitime yönelik tutum ölçeği toplam ve alt boyutlarına ait puanların Mann-Whitney U sonuçları Tablo 14’ de sunulmuştur.

Tablo 14

Katılımcıların Sanat Eğitimi Alıp Almama Durumuna Göre Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam ve Alt Boyutlarına Ait Puanların Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Ölçek ve Ölçeğe Ait Alt Boyutlar	Grup	n	Sıra Ortalamaları	Sıra Toplamları	u	Z	P																																												
Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği Toplam	Evet	48	116,56	5595,00	4419,000	-1,195	0,232																																												
	Hayır	207	130,65	27045,00				Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Evet	48	125,42	6020,00	4844,000	-0,273	0,785	Hayır	207	128,60	26620,00	Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Evet	48	106,26	5100,50	3924,500	-2,395	0,017*	Hayır	207	133,04	27539,50	İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Evet	48	119,21	5722,00	4546,000	-0,952	0,341	Hayır	207	130,04	26918,00	Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	48	135,14	6486,50	4625,500	-0,758	0,448
Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu	Evet	48	125,42	6020,00	4844,000	-0,273	0,785																																												
	Hayır	207	128,60	26620,00				Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Evet	48	106,26	5100,50	3924,500	-2,395	0,017*	Hayır	207	133,04	27539,50	İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Evet	48	119,21	5722,00	4546,000	-0,952	0,341	Hayır	207	130,04	26918,00	Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	48	135,14	6486,50	4625,500	-0,758	0,448	Hayır	207	126,35	26153,50								
Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu	Evet	48	106,26	5100,50	3924,500	-2,395	0,017*																																												
	Hayır	207	133,04	27539,50				İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Evet	48	119,21	5722,00	4546,000	-0,952	0,341	Hayır	207	130,04	26918,00	Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	48	135,14	6486,50	4625,500	-0,758	0,448	Hayır	207	126,35	26153,50																				
İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu	Evet	48	119,21	5722,00	4546,000	-0,952	0,341																																												
	Hayır	207	130,04	26918,00				Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	48	135,14	6486,50	4625,500	-0,758	0,448	Hayır	207	126,35	26153,50																																
Önemlilik Rolü Alt Boyutu	Evet	48	135,14	6486,50	4625,500	-0,758	0,448																																												
	Hayır	207	126,35	26153,50																																															

Tablo 14’e göre okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının sanat eğitimi alıp almama durumuna göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için yapılan Mann-Whitney U Testi sonucunda, adayların *Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyut* puanlarının

anamlı bir şekilde farklılaştığı görülmüştür (*Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar Alt Boyutu*: $u=3924,500$ $z=-2,395$ $p=0,017<0,05$). Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği'nin *Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar alt boyutundan* sanat eğitimi almayanların sıra ortalama puanlarının, sanat eğitimi alanlardan daha yüksek olduğu görülmektedir (*Sanat Eğitimine Yönelik Tutum Ölçeği Toplam*: $u=4419,000$ $z=-1,195$ $p=0,232>0,05$; *Sanattan Hoşlanma ve Sanatın Katkısı Alt Boyutu*: $u=4844,000$ $z=-0,273$ $p=0,785>0,05$; *İletişim Artırıcı Rolü Alt Boyutu*: $u=4546,000$ $z=-0,952$ $p=0,341>0,05$; *Önemlilik Rolü Alt Boyutu*: $u=4625,500$ $z=-0,758$ $p=0,448>0,05$). Bu da sanat eğitimi alan okul öncesi öğretmen adaylarının, sanat eğitimi almayanlara göre sanat eğitime karşı daha yüksek bir olumsuz tutum içinde olduklarını göstermektedir.

Sekizinci Alt Problem

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime ilişkin görüşleri nasıldır? sorusuna yanıt aranmıştır. Araştırmada “Sanat eğitimi kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?” sorusunun uzman değerlendirmelerine ilişkin frekans analizi sonuçları Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15

Katılımcıların Sanat Eğitimi Kavramına İlişkin Görüşleri

Uzman	Görüşler	n	%
1	(1) Gelişim için gereklidir.	4	15,4
	(2) Herkes için verilmesi gereken bir eğitimidir.	11	42,3
	(3) Yaratıcılığı geliştirir.	2	7,7
	(4) Pek çok yönden önemlidir.	3	11,5
	(5) Ruhu yüceltir.	4	15,4
	(6) Farklı bakış açısı kazandırır.	2	7,7
2	(1) Gelişim için gereklidir.	3	11,5
	(2) Herkes için verilmesi gereken bir eğitimidir.	10	38,5
	(3) Yaratıcılığı geliştirir.	2	7,7
	(4) Pek çok yönden önemlidir.	6	23,1
	(5) Ruhu yüceltir.	3	11,5

(6) Farklı bakış açısı kazandırır.

2

7,7

Tablo 15'e göre araştırmanın nitel bölümünde uzman 1'in değerlendirmesine göre; "Sanat eğitimi kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna 26 katılımcıdan 4'ü "Gelişim için gereklidir." yanıtını, 11'i "Herkes için verilmesi gereken bir eğitimidir." yanıtını, 2'si "Yaratıcılığı geliştirir." yanıtını, 3'ü "Pek çok yönden önemlidir." yanıtını, 4'ü "Ruhu yüceltir." yanıtını ve 2'si "Farklı bakış açısı kazandırır." yanıtını vermiştir. Uzman 2'nin değerlendirmesine göre; "Sanat eğitimi kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna 26 katılımcıda 3'ü "Gelişim için gereklidir." yanıtını, 10'u "Herkes için verilmesi gereken bir eğitimidir." yanıtını, 2'si "Yaratıcılığı geliştirir." yanıtını, 6'sı "Pek çok yönden önemlidir." yanıtını, 3'ü "Ruhu yüceltir." yanıtını ve 2'si "Farklı bakış açısı kazandırır." yanıtını vermiştir.

Sanat eğitimi kavramı hakkında ne düşünüyorsunuz? sorusunda Pek çok yönden önemlidir kategorisine Katılımcı 3, "Bireyin gelişimini olumlu yönde etkileyen sanat eğitimi her bireyin bilişsel, duygusal ve fiziksel olarak gelişimi için çok gereklidir. Zihinsel olarak farklı bakış açıları kazandıran, kendi yeteneklerinizi keşfetmemizi sağlayan sanat eğitiminin alınması birçok yönden önemlidir", Herkes için verilmesi gereken bir eğitimidir kategorisine Katılımcı 4, "Sanat eğitiminin herkese verilmesi gerektiğini düşünüyorum. Belirli derslerin eğitimini her şekilde alıyoruz zaten. Sanat eğitiminin çok önemli olduğunu düşünüyorum" şeklinde yanıt vermiştir.

Araştırmada "Sanat eğitimi sizce hangi eğitim kademelerinde, ne kadar süreyle verilmelidir? Neden?" sorusunun uzman değerlendirmelerine ilişkin frekans analizi sonuçları Tablo 16'da sunulmuştur.

Tablo 16

Katılımcıların Sanat Eğitiminin Verilmesi Gereken Kademe ve Süreye İlişkin Görüşleri

Uzman	Görüşler	N	%
1	(1) Tüm kademelerde verilmelidir.	15	57,7
	(2) Kişiye göre değişir.	7	26,9
	(3) Haftada birkaç gün verilmelidir.	1	3,8
	(4) Haftada birkaç saat verilmelidir.	3	11,5

Uzman	Görüşler	N	%
2	(1) Tüm kademelerde verilmelidir.	19	73,1
	(2) Kişiyeye göre değişir.	2	7,7
	(3) Haftada birkaç gün verilmelidir.	2	7,7
	(4) Haftada birkaç saat verilmelidir.	3	11,5

Tablo 16'ya göre araştırmannın nitel bölümünde uzman 1'in değerlendirmesine göre; "Sanat eğitimi sizce hangi eğitim kademelerinde, ne kadar süreyle verilmelidir? Neden?" sorusuna 26 katılımcıda 15'i "Tüm kademelerde verilmelidir." yanıtını, 7'si "Kişiyeye göre değişir." yanıtını, 1'i "Haftada birkaç gün verilmelidir." yanıtını ve 3'ü "Haftada birkaç saat verilmelidir." yanıtını vermiştir. Uzman 2'nin değerlendirmesine göre; "Sanat eğitimi hangi eğitim kademelerinde, ne kadar süreyle verilmelidir? Neden?" sorusuna 26 katılımcıda 19'u "Tüm kademelerde verilmelidir." yanıtını, 2'si "Kişiyeye göre değişir." yanıtını, 2'si "Haftada birkaç gün verilmelidir." yanıtını ve 3'ü "Haftada birkaç saat verilmelidir." yanıtını vermiştir.

Sanat eğitimi sizce hangi eğitim kademelerinde, ne kadar süreyle verilmelidir? Neden? sorusunda Tüm kademelerde verilmelidir kategorisine Katılımcı 1, "Tüm enerjilerini ve hayal güçlerini kullanabildikleri okul öncesi dönemde ağırlıklı olarak eğitimin tüm kademelerinde verilmelidir.", Kişiyeye göre değişir kategorisine Katılımcı 4, "Bu eğitimi alan kişiyeye bağlı. Kendini yeterli gördüğü kadar bu eğitimi alabilir.", Haftada birkaç gün verilmelidir kategorisine Katılımcı 15, "Anasınıfında başlamalı hatta okula başlamadan önce üç yaşlarındayken de başlayabilir. İlköğretim ortaöğretim boyunca verilmeli. Ama çocuğu sıkmayacak şekilde verilmelidir. Mesela haftada 2-3 gün belli saatler içerisinde çok fazlası soğutabilir eğitimden." şeklinde yanıt vermiştir.

Araştırmada "Okul öncesi eğitimde, sanat eğitiminin çocuklara sağladığı katkılar hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusunun uzman değerlendirmelerine ilişkin frekans analizi sonuçları Tablo 17'de sunulmuştur.

Tablo 17

Katılımcıların Sanat Eğitiminin Çocuklara Sağladığı Katkılar Hakkındaki Görüşleri

Uzman	Sorular	N	%
1	(1) Farklı bakış açısı kazandırır.	4	15,4
	(2) Kişisel gelişim sağlar.	10	38,5
	(3) Hayal gücünü destekler.	4	15,4
	(4) Yaratıcılığı geliştirir.	6	23,1
	(5) Çok yönlü düşünmeyi sağlar.	2	7,7
2	(1) Farklı bakış açısı kazandırır.	2	7,7
	(2) Kişisel gelişim sağlar.	8	30,8
	(3) Hayal gücünü destekler.	3	11,5
	(4) Yaratıcılığı geliştirir.	9	34,6
	(5) Çok yönlü düşünmeyi sağlar.	4	15,4

Tablo 17'e göre araştırmanın nitel bölümünde uzman 1'in değerlendirmesine göre; "Okul öncesi eğitimde, sanat eğitiminin çocuklara sağladığı katkılar hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna 26 katılımcıda 4'ü "Farklı bakış açısı kazandırır." yanıtını, 10'u "Kişisel gelişim sağlar." yanıtını, 4'ü "Yaratıcılığı geliştirir." yanıtını ve 6'sı "Çok yönlü düşünmeyi sağlar." yanıtını vermiştir. Uzman 2'nin değerlendirmesine göre; "Okul öncesi eğitimde, sanat eğitiminin çocuklara sağladığı katkılar hakkında ne düşünüyorsunuz?" sorusuna 26 katılımcıda 2'si "Farklı bakış açısı kazandırır." yanıtını, 8'i "Kişisel gelişim sağlar." yanıtını, 3'ü "Yaratıcılığı geliştirir." yanıtını ve 4'ü "Çok yönlü düşünmeyi sağlar." yanıtını vermiştir.

Okul öncesi eğitimde, sanat eğitiminin çocuklara sağladığı katkılar hakkında ne düşünüyorsunuz? sorusunda Hayal gücünü destekler kategorisine Katılımcı 6, "Çocukların sınırsız bir hayal gücü vardır, sanat eğitimi de bu hayal gücünü destekleyen bir aktivitedir" Kişisel gelişim sağlar kategorisine Katılımcı 5, "Kişisel gelişimlerini sağlar. Çocukların kendilerini keşfetmelerine

yardımcı olur.”, Yaratıcılığı geliştirir kategorisine Katılımcı 26, “Çocuğun yaratıcılığını geliştirir. Ayrıca farklı düşünme yeteneği farklı bakış açısı geliştirir.” şeklinde yanıt vermiştir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi ve okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime ilişkin görüşlerini araştırmaktır.

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutum puanlarının yüksek olduğu söylenebilir. Aykanat’ın (2018) okul öncesi öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmanın sonucunda öğretmenlerin sanat eğitime yönelik olumlu tutum sergiledikleri bu araştırmanın sonucu ile örtüşmektedir. Elde edilen bulgular yapılmış olan diğer araştırmalarla (Afacan, 2016; Umuzdaş & Kızıklı, 2018; Koca, 2013; Magsamen & Battro, 2011; Szecsi, 2008; Umuzdaş & Umuzdaş, 2015;) benzerlik göstermektedir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarında cinsiyete göre farklılaşmadığı görülmektedir. Bu bulguyu destekler nitelikte yapılan diğer araştırmalarda da öğrencilerin sanat eğitimi derslerine yönelik tutumlarında cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılığın olmadığı görülmektedir (Kayabaş, 2021; Koca, 2013). Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarında ortalama puanlara göre erkek öğretmen adaylarının, kadın öğretmen adaylarına göre sanat eğitime karşı daha olumsuz tutum içinde olduklarını göstermektedir. Benzer bir araştırmalarda da öğretmen adaylarının sanata yönelik tutumlarının cinsiyete göre kadınların lehine olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Tan, 2006; Baysal & Dıvrak, 2020). Bu sonucun erkek öğretmen adaylarının oldukları sanat eğitiminin niteliği, eğitimden memnuniyetleri ve algıladıkları yeterlilik düzeyinden kaynaklandığı da düşünülebilir (Akyıldız, 2016). Ayrıca toplumsal cinsiyet rollerinin de etkisiyle kadın öğretmen adaylarının ders dışı sanat etkinliklerine daha fazla ilgi göstermelerinin etkili olabileceği de söylenebilir.

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının, mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmadığı görülmüştür. Bu durumun okul öncesi öğretmen adaylarının mezun oldukları liselerde yer alan sanat derslerinin içeriklerinin benzer olmasından kaynaklandığı öne sürülebilir. Benzer şekilde Dilmaç ve Öztürk’ün (2016) çalışmalarında farklı öğrenim kurumlarındaki

öğrencilerin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarında anlamlı düzeyde farklılaşmanın olmadığı saptanmıştır.

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının, öğrenim görülen sınıfa göre anlamlı olarak farklılaştığı söylenebilir. Alanyazında yer alan diğer çalışmalara bakıldığında farklı öğrenim kademelerindeki öğrencilerin sanata yönelik tutumların farklılaştığı (Aslan ve Gökdemir, 2018; Aslantaş, 2014; Ayaydın & Kurtuldu, 2010; Dilmaç & Öztürk, 2016; Kayabaş, 2021) görülmekle birlikte, Baysal ve Dıvrak'ın (2020) yaptıkları çalışmada ise farklılaşmadığı görülmüştür. Yapılan diğer araştırmalarda, öğrencilerin sınıf seviyesi arttıkça tutum düzeylerinin düştüğü yönünde bir sonuca varılmıştır (Dilmaç & Öztürk, 2016; Tan, 2006).

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının, annelerin eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmadığı söylenebilir. Bu sonuca benzer nitelikte olan çalışmalarda da farklı düzeylerde öğrenim gören öğrencilerin sanat eğitimi derslerine yönelik tutumlarının, ebeveynlerinin sosyo-ekonomik statülerinin ve almış oldukları eğitimlerin anlamlı farklar oluşturmadığı tespit edilmiştir (Öztürk & Göktaş, 2017; Tan, 2006 Philips, 2003). Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarında *Sanattan hoşlanma ve sanatın katkısı ile iletişim artırıcı rolü* alt boyutunda anne eğitim seviyesine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı görülmektedir. Anne eğitim seviyesi arttıkça sanat eğitime yönelik olumsuz tutumlar azalma eğilimi göstermektedir. Bu sonucun eğitim seviyesi yüksek annelerin eğitim süreçlerinde sanat eğitime yer verme süreleri ve şekillerinden kaynaklı olduğu öne sürülebilir. Baysal ve Dıvrak'ın (2020) çalışmasında bu sonuca benzer olarak öğretmen adaylarının sanata yönelik tutumlarının ebeveyn eğitim seviyesine göre farklılaştığı görülmüştür.

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının, büyüdüleri yere göre farklılaşmadığı söylenebilir. Bu sonuca ilişkin olarak okul öncesi öğretmen adaylarının büyüdüleri yerlerdeki sanata ulaşılabilirlik, sanat eğitimi olanaklarının artması gibi faktörler neden olabilir. Bu bulguya dair yapılan diğer araştırmalarda da benzer sonuçlara rastlanmış olup sanat eğitime yönelik tutumların yaşanılan yere göre farklılaşmadığı ortaya çıkmıştır (Baysal & Dıvrak, 2020; Dilmaç & Öztürk, 2016).

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitime yönelik tutumlarının, daha önce sanatsal çalışma yapıp yapmamalarına göre farklılaşmadığı söylenebilir. Araştırmanın bu sonucuna yönelik okul

öncesi öğretmenleri ile yaptıkları farklı bir çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin bir sanat dalı ile uğraştıklarını veya uğraşmak istediklerini ve bu sanat dallarından en çok görsel sanat dalı ile uğraşmak istedikleri ortaya konmuştur (Baydar, Pınarcık & Yazıcı, 2016).

Okul öncesi öğretmen adaylarının sanat eğitimine yönelik tutumlarının, daha önce sanat eğitimi alıp almamalarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı söylenebilir. Sanat Eğitime Yönelik Tutum Ölçeği' nin *Sanata Yönelik Olumsuz Tutumlar* alt boyutunda sanat eğitimi alan okul öncesi öğretmen adaylarının, sanat eğitimi almayan öğretmen adaylarına göre sanat eğitimine karşı daha yüksek olumsuz tutum içinde olduklarını göstermektedir. Bu çalışmada sanat eğitimi almanın, sanat eğitimine karşı olumsuz tutumları azaltması beklense de katılımcıların aldıkları eğitimden memnuniyet düzeyleri, eğitimin yeterlilik düzeyleri gibi durumların bu sonuçta etkili olduğu düşünülebilir. Benzer olarak Yılmaz ve Eren (2016) eğitim sendikası üyeleri üzerine yaptıkları bir çalışmada sendika üyelerinin öğretmen yetiştiren programları sanatsal yeterlilik kazandırma potansiyelleri konusunda yetersiz bulmaları gösterilebilmektedir.

Araştırmanın nitel bulgularına ait sonuçlarına göre, okul öncesi öğretmen adaylarından sanat eğitimi kavramı hakkında elde edilen görüşler arasında pek çok yönden önemli ve gelişim için gerekli olduğu, herkes için verilmesi gereken bir eğitim olduğu ve farklı bakış açıları kazandırdığı yer almaktadır. Okul öncesi öğretmen adaylarından bir kısmının sanat eğitiminin tüm kademelerde verilmesi gerektiğini düşünürken, bir kısmı eğitimin kişiye göre değiştiğini belirtmiştir. Benzer olarak, araştırmacılar insanı duygu, davranış ve bilgi boyutları ile bir bütün olarak değerlendiren sanat eğitiminin yaşam boyu içerisinde olması gerektiği; buna bağlı olarak sanat eğitiminin okul öncesi dönem itibarıyla verilmeye başlaması gerektiğini savunmuşlardır (Ünver, 2016; Alakuş & Mercin, 2007).

Okul öncesi öğretmen adayları, okul öncesi eğitimde sanat eğitiminin çocuklara sağladığı katkılara dair farklı bakış açısı kazandırdığını, kişisel gelişim sağladığını, yaratıcılığı geliştirdiğini ve çok yönlü düşünmeyi sağladığını ifade etmişlerdir. Sanat eğitiminin çocuklara sağladığı katkılara yönelik yapılan diğer çalışmalar da araştırma sonuçlarıyla benzerlik göstermektedir (Hilton ve diğerleri, 2015; Lobo & Winsler, 2006). Okul öncesi dönemde çocukların sanat eğitimi almalarının hayata karşı daha geniş bir bakış açısı sergilediklerini ifade kendilerini ifade etme becerileri kazanmalarına katkı sağladığını belirtmiştir (Christian, 2010; Eckhoff, 2008). Ayrıca okul öncesinde sanat eğitiminin rahatlama, sabır, azim, dikkat ve kavram gelişimi gibi beceriler

kazandırdığı ifade edilmiştir (Bozoklu, 1994; Etike, 1995; Ersoy, 1993; Magsamen & Battro, 2011; Özdemir, 2008; Phillips, Gorton, Pinciotti & Sachdev, 2010; Ünal, 2006; Yolcu, 2009).

Araştırma sonuçlarından yola çıkarak, okul öncesi öğretmen adaylarında sanatsal anlayışın oluşabilmesi ve tutumlarını olumlu yönde iyileştirmek için, öğretmen adaylarına yönelik yaratıcı ve teşvik edici eğitim ortamlarının oluşturulması önerilebilir.

Kaynaklar

- Abacı, O. (2000). *Okul öncesi dönem çocuklarında görsel sanat eğitimi*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Afacan, Ş. (2016, Mart). 6 ve 7. Sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. 1. Uluslararası İletişim, Edebiyat, Müzik ve Sanat Çalışmalarında Güncel Yaklaşımlar Kongre'sinde sunulan sözlü bildiri, Kocaeli.
- Akyıldız, S. (2016). Sınıf öğretmenlerinin sanat ve estetik alanla ilgili yeterlik algılarının bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 71-82.
- Alakuş, A. O. & Mercin, L. (2007). Birey ve toplum için sanat eğitiminin gerekliliği. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 14-20.
- Artut, K. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Anı Yayınları.
- Aslan, S. & Gökdemir, M. A. (2018). Ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *SDU International Journal of Educational Studies*, 5(2), 53-63.
- Aslantaş, S. (2014). Görsel sanatlar dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 2014(2), 185-196.
- Ayaydın, A. & Kurtuldu, M. K. (2010). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin bilimsel araştırma yöntemleri dersine ilişkin tutumları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(2), 1-8.
- Aykanat, E. (2018). *Okul öncesi öğretmenlerinin sanat eğitimine yönelik tutumlarını belirlemek üzere ölçek geliştirme çalışması*. (Yüksek Lisans Tezi). Başkent Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Baydar, B., Pınarcık, Ö. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sanata ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 7(3), 74-88.
- Bayraktar, İ. (2019). *Okul öncesi öğretmenlerinin okul öncesinde sanat eğitimine yönelik görüşleri*. (Yüksek Lisans Tezi). Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş.

- Baysal, Z. N. & Dıvrak, M. (2020). Sınıf öğretmeni adaylarının sanata yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Bilim, Eğitim, Sanat ve Teknoloji Dergisi*, 4(2), 44-55.
- Bozoklu, F. (1994). *Okul öncesi çağındaki dört, beş ve altı yaş grubu çocukların tercih ettikleri oyun köşeleri ile yaratıcılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Çocuk Sağlığı ve Eğitimi Programı, Ankara.
- Christian, R. W. (2010). *Visual perception in school-aged children: a psychometric study of the correlation between computer-based and paper-based scores on the motor-free visual perception test*. (Unpublished Master's Thesis). East Carolina University, Greenville.
- Creswell, J. W. & Creswell, J. (2003). Research design. *Thousand Oaks, CA: Sage Publications*, 4(4), 155-179.
- Dilmaç, O. & Öztürk, D. (2016). Ortaokul öğrencilerinin görsel sanatlar dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kafkas Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(3), 1-7.
- Eckhoff, A. (2008). The importance of art viewing experiences in early childhood visual arts: the exploration of a master art teacher's strategies for meaningful early arts experiences. *Early Childhood Education Journal*, 35(5), 463-472.
- Ersoy, A. (1993). Sanat eğitiminin genel eğitime katkısı. *Artist Dergisi*, 17, 39-40.
- Etike, S. (1995). *Sanat eğitimi yazıları*. Ankara: İlke Yayınevi.
- Gay, L., Mills, G. & Airasian, P. (2012). *Overview of qualitative research. Educational research: Competencies for analysis and applications*. USA: Pearson Education, Inc.
- Hilton, C., Saunders, J., Henley, J., Henriksson-Macaulay, L. & Welch, G. F. (2015). European Music Portfolio (EMP). Maths: Sounding Ways Into Mathematics: A Review of Literature.
- Kayabaş, G. (2021). *Resim-iş ve müzik eğitimi anabilim dalı öğrencilerinin sanat eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi: Erzincan ili örneği*. (Yüksek Lisans Tezi). Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzincan.
- Koca, Ş. (2013). Ortaöğretim öğrencilerinin müzik dersine yönelik tutumlarının incelenmesi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22(2), 209-222.
- Kurtuluş, Y. (2005). *Estetik eğitiminde sanat biliminin rolü sanat bilimi ve sanat eğitimi uygulamaları*. Ankara: Naturel Yayıncılık.
- Lobo, Y. B. & Winsler, A. (2006). The effects of a creative dance and movement program on the social competence of head start preschoolers. *Social Development*, 15(3), 501-519.
- Magsamen, S. H. & Battro, A.M. (2011). Understanding how the arts can enhance learning. *Mind, Brain and Education*, 5(1), 1-2.

- Menzer, D., Bautista, A., Khiu., E., Keh, J.S., & Bull, R. (2017). Singapore preschool teachers engagement in Professional development: Frequency, perceived usefulness and relationship with self-efficacy beliefs. *Psychology, Society Education*, 9(2), 181-199.
- Mollaoğlu, S. (2023). Investigation of the Attitudes to Contemporary Art of the Students Continuing their Education in the Field of Art Education / Sanat Eğitimi Alanında Eğitimlerini Sürdüren Öğrencilerin Güncel Sanata Yönelik Tutumlarının İncelenmesi . e-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi , 14 (1) , 299-3112.
- Özdemir, T. A. (2008). *Okul öncesi öğretmen adaylarının müzik yeterlilikleri ile duygusal zeka düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Öztürk, D. & Göktaş, Y. (2017). Görsel sanatlar öğretimine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenilirlik Çalışması. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(24), 683-692.
- Phillips, R. D., Gorton, R. L., Pinciotti, P., & Sachdev, A. (2010). Promising findings on preschoolers' emergent literacy and school readiness in arts-integrated early childhood settings. *Early Childhood Education Journal*, 38(2), 111–122.
- Philips, S.L. (2003). *Contributing factors to music attitude in sixth-seventh and eighth-grade students* (Unpublished Doctoral Dissertation). University of Iowa, United States of America.
- Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim öğrenme ve öğretim*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Szecsı, T. (2008). Teaching strategies: creative drama in preschool curriculum: teaching strategies implemented in Hungary. *Childhood Education*, 85(2), 120-124.
- Tan, A. (2006). *İlköğretim II. kademe öğrencilerinin resim-iş dersine yönelik tutumları ile akademik başarıları arasındaki ilişkiler*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Tuna, F. (2020). Parametrik Olmayan Analizler. İçinde: Psikologlar İçin SPSS Uygulamaları ve Araştırma Yöntemleri. İstanbul: Nobel Yayınları.
- Umuzdaş, M.S. & Umuzdaş, S. (2015). 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 5, 273-281. <http://dergipark.gov.tr/download/article-file/412741> adresinden edinilmiştir.
- Umuzdaş, S. & Kızıklı, H.O. (2018). İlköğretim öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları. *International Journal of Human Sciences*, 15(3), 1561-1567.
- Ünal, N. (2006). *Okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlar ve çözüm önerileri*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ünver, E. (2016). Neden ve nasıl sanat eğitimi. *İdil Sanat ve Dil Dergisi*, 5(23), 865-878.

Yılmaz, S. & Eren, A. (2016). Eğitim sendikalarının görsel sanatlar öğretmenlerinin niteliklerine ilişkin beklentiler. *Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 6(3),877-894.

Yolcu, E. (2009). *Sanat eğitimi kuramları ve yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Extended Abstract

Problem

The problem of this research; The question “Do pre-school teacher candidates' attitudes towards art education differ in terms of various variables?” and the question "How are pre-school teacher candidates' views on art education?”

Subproblems. In this study, answers to the following sub-problems were sought.

1. Do pre-school teacher candidates' attitudes towards art education differ according to gender?
2. Do pre-school teacher candidates' attitudes towards art education differ according to the type of high school they graduated from?
3. Do pre-school teacher candidates' attitudes towards art education differ according to the class they are studying?
4. Do pre-school teacher candidates' attitudes towards art education differ according to their mother's education level?
5. Do pre-school teacher candidates' attitudes towards art education differ according to where they grew up?
6. Do pre-school teacher candidates' attitudes towards art education differ according to whether they do artistic work or not?
7. Do pre-school teacher candidates' attitudes towards art education differ according to whether they have received art education or not?
8. What are the views of pre-school teacher candidates about art education?

Method

The model of this research was determined as mixed research method. Mixed method pattern; It is a type of design in which quantitative and qualitative data are collected and both patterns are used together. The study group of the research consists of a total of 255 pre-school teacher candidates, 178 women and 77 men, who continue their education at Burdur Mehmet Akif Ersoy University, Faculty of Education, Pre-School Department between 2020-2021. The Personal Information Form and the Attitude Scale towards Art Education, which were used to obtain quantitative data in the

research, were applied to the participants via web-based Google Forms. After applying the scale to 255 pre-school teacher candidates who voluntarily participated in the research, a total of 26 pre-school teacher candidates, 19 female and 7 male, were interviewed to obtain qualitative data. Interviews with pre-school teacher candidates who voluntarily participated in the research were carried out through the Zoom application in a predetermined common time frame due to the pandemic conditions.

Results

It can be said that pre-school teacher candidates' attitude scores towards art education are high. It has been determined that male preschool teacher candidates have more negative attitudes towards art education than female preschool teacher candidates. It has been revealed that as the grade level of pre-school teacher candidates increases, the state of liking and contributing to art increases, and the increasing role of communication increases. It has been revealed that as the parent education level of pre-school teacher candidates increases, their enjoyment of art and the contribution of art increase, and the increasing role of communication increases. It has been observed that attitudes towards art education do not differ according to the type of high school graduated, the place where they grew up, and whether they have done artistic work or not. It has been determined that pre-school teacher candidates who receive art education have more negative attitudes than those who do not receive art education. According to the results of the research, among the opinions obtained from pre-school teacher candidates about the concept of art education, it was stated that it is important in many ways and necessary for development, it is an education that should be given to everyone, it glorifies the spirit and gives different perspectives. While some of the pre-school teacher candidates thought that art education should be given at all levels, some of them stated that education varies according to the individual. Among the opinions obtained, it was revealed that art education should be given a few hours a week or a few days a week. Pre-school teacher candidates stated that art education in pre-school education gives children a different perspective on their contributions, provides personal development, develops creativity and enables multi-dimensional thinking.

Conclusion and Discussion

As a result of the research, it is seen that the pre-school teacher candidates' attitude scores towards art education are high. In this study, the views of pre-school teacher candidates on art education were revealed. When we look at the other studies in this field, it is similar to the result of this study

that pre-school teachers and teacher candidates in other departments have positive attitudes towards art.

ETİK BEYAN: “*Okul Öncesi Öğretmen Adaylarının Sanat Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi*” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan 20/01/2021 tarih ve E.4152 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılacak tüm etik ihlallerde “Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.